

آسیب‌شناسی عزاداری (2)

ب. آسیبهای دینی

3- توهم و تخیل به جای واقعیات دینی

طرح برخی خوابها و داستانهای ساختگی آسیب جدّی برای عزاداران **حسینی** است؛ چرا که این توهمها موجب

می‌شود برخی باور کنند که می‌توان بر بعضی چیزها که اساس و پایه‌ای ندارند اتکا کنند و بر پایه آن عمل

نمایند. دوستان نادان یا دشمنان دانا نیز بر این طبل توخالی می‌کوبند که مثلاً هر کس بیش‌تر سینه و زنجیر بزند

و عَلم هیئت را بیش‌تر راه برده و بیش‌تر بچرخاند، بهشت برای او تضمین شده است، و لو در بیرون هیئت هر

گناهی انجام دهد و هر مال حرامی را بخورد. داستان معروف زیر از قبیل همین توهمات است:

مردی که سر راه مسافران را می‌گرفت و آدمها را می‌کشت و اموال آنان را سرقت می‌نمود، اطلاع پیدا کرد که

قافله‌ای از زوّار **حسینی** شب از فلان نقطه عبور می‌کند، در گردنه‌ای کمین کرد و در حالی که انتظار می‌کشید،

به خواب رفت و بدون اینکه متوجه شود، قافله آمد و گذشت و گرد و غبار بلند شده روی لباسها و بدن او

نشست. در همین حال خواب دید که قیامت برپا شده و او را هم به جرم خونهای ناحقّی که ریخته و مالهایی

که دزدیده و امنیتی که سلب کرده است کشان‌کشان به طرف جهنم می‌برند؛ ولی همین‌که به نزدیک جهنم

رسید، جهنم از قبول او امتناع کرد و امر شد او را برگردانید؛ زیرا این کسی است که وقتی در خواب بوده، غبار

زوّار **حسینی** روی او نشسته است! (۱)

این‌گونه داستانها و خوابها در حالی بیان می‌شود که **امام حسین علی‌ه‌السلام** در شب قبل از عاشورا به یارانی که

بدهی و دینی بر عهده داشتند اجازه همراهی و کشته شدن در راه دین و مکتب را نداد.

4- عزاداری بدون توجه به مسائل شرعی

امام حسین علیه السلام و یارانش تنها برای احیای دین اسلام از جان و مال و خانواده خویش گذشتند؛ اما برخی از عزاداران به واجبات اهمیت نداده و از گناهان ابا ندارند. تا نیمه‌های شب عزاداری و سینه زنی می‌کنند؛ اما از قضا شدن نماز صبح خود پروایی ندارند. نذرهای متعددی برای اطعام به عزاداران انجام می‌دهند؛ اما وجوهات شرعی واجب خود را نمی‌پردازند. برخی - بدون توجه و آگاهی - درآمد حاصل کسب حرام خویش را در مجلس عزای امام حسین علیه السلام خرج می‌کنند، یا با اینکه حق الناس بر عهده دارند و یا به دیگران بدهکارند و توانایی پرداخت دارند؛ اما از پرداخت آن خودداری می‌کنند و در مقابل بی‌وقفه در هیئات و عزاداریها هزینه می‌کنند. آنان بر این نکته توجه ندارند که حتی امام حسین علیه السلام حاضر نشد در سرزمین کربلا بدون اجازه مالکین آن بجنگد و دفن شود. به همین خاطر در سومین روز حضور در کربلا، قسمتی از آن سرزمین را که هم اکنون قبر مطهرش در آن قرار دارد از صاحبانش خریداری نمود تا در زمینی که احتمال دارد صاحبانش راضی نباشند، جنگ نماید (۲) و روز عاشورا در بحرانی‌ترین شرایط؛ حتی به بدهکاریهای اصحاب و یاران خود به مردم توجه داشت و اجازه نداد بدهکاران همراه او پیکار کنند و شهید شوند؛ مبدا حقوق مردم از دست برود.

«موسی بن عمیر» از پدرش نقل می‌کند که امام علیه السلام [در روز عاشورا] به من فرمود: میان همه یارانم اعلام کن: هر کس دینی بر عهده دارد، با من کشته نشود؛ زیرا من از رسول خدا صلی الله علیه و آله شنیدم که فرمود: «هر کس از دنیا برود و دینی بر ذمه داشته باشد، از حسنات وی در فردای قیامت برداشته می‌شود.» (۳)

در نقل دیگری آمده است: «مردی برخاست و گفت: همسرم پذیرفته است که بدهکاری من را بپردازد.

امام علیه السلام پاسخ داد: کفالت آن زن چه فایده‌ای دارد؟ آیا او قدرت دارد چنین کند؟!» (۴)

موارد دیگری که در برخی عزاداریها انجام می‌پذیرد و مورد تأیید شرع مقدس نمی‌باشد عبارت است از:

۱. برای آماده سازی تکیه عزا، کوچه یا خیابان را چند شبانه روز مسدود نموده، برای مردم مزاحمت ایجاد می کنند.

۲. فرش، بلندگو، وسایل آشپزی و... [به شرطی که وقف استفاده در مسجد باشد] را از مسجد بیرون برده و در حسینیه و... استفاده می کنند.

۳. در هر ساعتی از شبانه روز به خود اجازه می دهند صدای سخنرانی و عزاداری را از بلندگوی مسجد و حسینیه ها پخش نمایند و حتی در نیمه شب با صدای طبل در خیابانها حرکت نمایند.

۴. گاه مشاهده می شود نماز جماعت را برای آماده سازی مسجد برای عزاداری تعطیل نموده، و یا در هنگام اذان، صدای مداحی و نوحه سرایی از بلندگوی مسجد پخش می نمایند؛ درحالی که به طور قطع، مردم آزاری از طریق بلندگوی مساجد و هیئات، و ممانعت از حضور افراد در مسجد؛ حتی برای نماز فُرادا هم حرام است.

۵. اظهار مطالب موهن درباره اهل بیت علیهم السلام و حرکات ذلت بار علاوه بر حرمت، بهانه به دست دشمنان اسلام و تشیع می دهد. این بهانه موجب می شود اصل مکتب تشیع زیر سؤال رود. به عنوان نمونه: برخی «قلاده سگ به گردن انداخته» یا «صدای سگ در می آورند» یا اشعاری یا کلماتی همچون زینب مضطر و... امام زین

العابدین بیمار و... بر زبان جاری می سازند؛ درحالی که در مکتب اسلام و اهل بیت علیه السلام ذلت جایگاهی

ندارد: «وَلِلَّهِ الْعِزَّةُ وَلِرَسُولِهِ وَلِلْمُؤْمِنِينَ»؛ (۵) «عزت مخصوص خدا و رسول خدا و مؤمنان است.» و آن

بزرگواران ذلت و خواری را برای پیروانشان نیز نمی پسندیدند: «لَا يَنْبَغِي لِلْمُؤْمِنِ أَنْ يَذِلَّ نَفْسَهُ»؛ (۶) سزاوار

نیست مؤمن خود را ذلیل کند.» مخفی نماند که تواضع و ابراز محبت به اهل بیت علیهم السلام ذلت نیست.

در بعضی از جلسات مداحی نیز از مدحها و تمجیدهای بی‌معنایی استفاده می‌شود که نه تنها بیان‌کننده مقام و منزلت ائمه در پیشگاه خداوند متعال نیست؛ بلکه لغویات و گاه سبب تنزل جایگاه آنان نیز می‌گردد. مثلاً درباره حضرت ابوالفضل علیه‌السلام تعریف از چشم و ابروی آن بزرگوار می‌کنند؛ در حالی که ارزش ابوالفضل به چشمهای قشنگش نبوده است؛ بلکه به جهاد، فداکاری، اخلاص و معرفت او به امام زمانش است، به صبر و استقامت و بر لب آب بودن و آب نخوردن در عین تشنگی بدون این که شرعاً و عرفاً هیچ مانعی از این کار او وجود داشته باشد.

۶. بررسی سخنان معصومین علیهم‌السلام نشان می‌دهد که شب زنده‌داری و احیا برای شبهای خاصی مورد تأکید قرار گرفته است و به یقین احیای این شبها به شرطی دارای اجر و پاداش خواهد بود که همراه با معصیتی یا ترک واجبی مانند قضا شدن نماز صبح نگردد.

برخی بر این باورند که هر چه عزاداری به نصف شب و اوایل صبح نزدیک‌تر باشد پاداش بیش‌تری دارد، و لو اینکه تعداد زیادی از مردم نماز صبحشان قضا شود؛ در حالی که چنین برنامه‌ای در سیره اولیای الهی و علما سابقه ندارد. بهترین نمونه عزاداری در دفتر مقام معظم رهبری برگزار می‌شود که پس از نماز مغرب و عشا آغاز و ضمن بیان چند دقیقه احکام، سخنرانی، عزاداری و سینه زدن کم‌تر از یک ساعت و نیم طول می‌کشد.

۷. استفاده از قمه برای اظهار عزاداری، یا زنجیرهایی که به بدن آسیب رسانده و خون جاری می‌سازد و... از مواردی است که علاوه بر مذمت اولیای گرامی اسلام و علمای دین، موجب سوء استفاده دشمنان اسلام علیه مسلمانان به ویژه پیروان اهل بیت علیه‌السلام می‌گردد. اگر روایتی بر استجاب قمه زنی وجود می‌داشت (که هیچ روایتی در این باره وجود ندارد) و اگر اضرار به نفس در اسلام حرام نبود و اگر فتوای حرمت قمه‌زنی از علما شنیده نشده بود، باز این عمل حداقل در شرایط کنونی شایسته نبود؛ چرا که این عمل باعث شده است که

دشمنان، شیعه را فاقد احساس انسانی و افرادی خونخوار و تروریست معرفی نمایند و با این حربه، تبلیغات

گسترده‌ای علیه شیعه راه انداخته و عکسها و فیلمهای متعددی را برای اثبات ادعای خود پخش کنند. (۷)

توجه به این نکته نیز ضروری است که برخی با این ادعا که بعضی از فقهای پیشین درباره قمه سکوت کرده و

حرمتی برای آن ذکر ننموده‌اند، به این عمل پای می‌فشرند؛ درحالی که لازم است توجه داشته باشند اگر آن

بزرگان نیز در عصر و زمان ما بودند و عواقب سوء داخلی و خارجی این برنامه را مشاهده می‌نمودند، مسلماً

نظر دیگری ابراز می‌کردند.

محمد مهدی فجری مبلغان ش ۱۳۵

پی‌نوشت‌ها:

(۱). مجموعه آثار استاد شهید مطهری، ج ۱۷، ص ۵۸۷ (با کمی ویرایش).

(۲). مجمع البحرين، ج ۵، ص ۴۶۱.

(۳). موسوعه کلمات امام حسین علیه السلام، ص ۴۱۷

(۴). احقاق الحق، ج ۱۹، ص ۴۳۰.

(۵). منافقون/۸.

(۶). مشکاه الانوار، ابو الفضل علی بن حسن طبرسی، کتابخانه حیدریه، نجف اشرف، ۱۳۸۵ ق، ص ۲۴۴.

(۷). جستجو در اینترنت درباره قمه زنی و عکسها و فیلمهای مرتبط با این موضوع گویای سوء استفاده دشمنان

از موضوع قمه زنی و وهن دین و مذهب می باشد.